

כד לך רד ועלית אתה ואהרן עמך
והכהנים והעם אל יחרסו לעלות אל ה'

ומירש רבנו בחיי על התורה את הפסוק האחרון:
ולכן חוצוץ הקב"ה לחזור ולפרש לו שאין ההתראה על קירוב
גבול כי כבר הם מותרין ונזהרין בכך, אבל הוא על קירוב ההשגה
והסתכלות מחשבה, וזהו שאמר לו: "לך רד ועלית, אתה ואהרן
עמך, והכהנים והעם אל יחרסו לעלות". הזכיר לשון "לעלות",
כלומר עליית מחשבה למעלה מכוח השגה, ולכן השווה את כולם
כאחד, הכוהנים והעם, והיה כעם ככוהן, שלא יסתכלו ושלא
יתאוו מה שאיננו מושג.

- (1) לפי איזה משני הפרושים הנ"ל דומה המקום בשמות למקומנו ומה הדמיון?
- (2) מה אלץ את רבנו בחיי לפרשו כאשר פרש?

ה פ ט ר ה (הרגילה של פ' במדבר). (השגה ער"ה הפטרה: פתח חדש).
הושע ב' א-כ"ב.

- א. והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי.
- ב. ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל.
- ג. אמרו לאחיכם עמי ולאחותיכם רוחמה.
- ד. ריבו באמכם ריבו, כי היא לא אשתי ואנכי לא אישה ותמר וזנוניה מסניה...

ר' אליעזר מכלונצי

א' ועד שיהיה מספר בני ישראל בארצות אויביהם באחרית הימים כחול אשר על שפת הים, שאף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתי ולא אבעלם לכלותם (ויקרא כו) אלא אפרה וארבה אותם שם, ויכירו וידעו כל גויים שעדין אני אלהיכם. והיה במקום אשר נאמר להם שם כשגלו שאינם עמי, שאלו היו עמי לא גלו, יאמר להם: בני אל חי, שאם מתו אבותיהם - אלוהיהם חי, ולא יתומים הם מאביהם שבשמים, ולא אלמן ישראל מאלוהיו, ועד אותה העת יקראו 'לא עמי', ואז יעקר שם זה מהם, ויאמר להם בני אל חי, ואז

ב' ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו - לארצם ועל ידי שיעיר המקום רוחם לכן, שישימו להם ראש אחד והגבורה אחת איש ממקום תפוצתו ויצילו מארץ שבים. 'כי גדול יום יזרעאל' - כי גדול יהיה יום ישראל הנפוצים והנזרעים בארצות אויביהם להושיעם ולקבצם, וזרעתיים לי בארצי ובנחלתי, ולכן יקראו 'בני אל חי'. ולא באו שני המקראות הללו אלא שעד אחרית הימים שיפרו וירבו ויזרעו בארצם, יהיו נקראים 'לא עמי', ולא באו לנחם שעדיין עומד בתוכחתו, שאומר לכנייה 'ריבו באמכם ריבו' - וכן הוא פשוט. 'כי אתם לא עמי' ואנכי לא אויב לכם ימים רבים, עד אחרית הימים שתירבו ותקבצו לארצכם שאז תקראו 'בני אל חי'.

ראב"ע

א' ד"ה והיה: זאת הפרשה דבקה היא, כי במקום שיגלו שם יולידו בני רבים, רק אינם יראים את השם, ופירוש "והיה במקום" כמו "תחת אשר לא עבדת" (דברים כ"ח י"ז), והטעם כי הם קוראים לעצמם 'בני אל חי' והם באמת לא עמי, בעבור מעשיהם הרעים.

ב' ד"ה ונקבצו - טעם ('ונקבצו', רבים מבני יהודה תפש סנחריב, וכן כתוב, כי תפש כל ערי יהודה הבצורות. ושמו להם ראש אחד' - זהו סנחריב.

ד"ה ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל - שנפקד עון בני ישראל; והנה הכל לגנאי ולא לשבח. או כטעם; כי גדול יום אידם כיום יזרעאל.

ג' ד"ה אמרו לאחיכם: עמי: כדרך (מלכים א' י"ח) "ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול, וכדרך (קהלת י"א ט') "שמח בחור בילדותיך ויסיבך לבן בימי בחורותיך והלך בדרכי לבן: "או (עמוס ד') "באו בית אל ומשעו" ורבים כה' על כן אחריו "ריבו באמכם ריבו" - איך אתם בני אל חי והאם זנתה?!

- (1) מהו הקשי העיקרי בשני הפסוקים הראשונים של ההפטרה שמנעים שני הפרשנים לישבו?
- (2) מהו ההבדל בין שני הפרשנים הנ"ל בפירוש פסוק א'?
- (3) מי הוא ה"ראש" שבמ' ב' לפי דעת כל אחד מהנ"ל?
- (4) מי משני המפרשים מפרש את המלים "ועלה מן הארץ" בהתאם לפרושם של מלים אלה בשמות פרק א' פסוק י'?
- (5) מה הוא "יום יזרעאל" לפי דעת כל אחד מהם. איזה משני הפרושים מסתמך על הושע פ' א' ד' "ומקדתי את דמי יזרעאל על בית יהוא"?
- (6) מה רצה ראב"ע להוכיח באמצעות הפס' מלכים א' יח; קהלת י"א ט; עמוס ד' ד? השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר, יפתור כ"א לפי דרגתן. שאלות וגם תשובות נא לשלח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים.